

ORZECZNICTWO

Słowo kluczowe: handel ludźmi

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2007 r., III KK 177/07, Lex nr 322851

Zachowanie polegające na nakłanianiu kobiet do wyjazdu za granicę oraz wprowadzaniu ich w błąd co do charakteru wykonywanej tam pracy – zamiast opieki nad dziećmi prostytutka – wypełniało znamiona określone w art. 253 § 1 kk. także przed wejściem w życie ustawy o ratyfikacji Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 maja 2004 r., II AKa 66/04, OSAB 2004, nr 3, poz. 30

Handel ludźmi w znaczeniu art. 253 § 1 kk. jest obrotem przenoszącym własność człowieka jako przedmiotu (towaru), połączonym z przeznaczeniem go celom sprzecznym z ludzką podmiotowością.

Nawet pojedyncza transakcja dotycząca jednej osoby może wypełnić znamiona art. 253 § 1 kk., jeśli zamiarem sprawcy było uprawianie handlu ludźmi.

Jeśli sprawca najpierw nakłania do uprawiania prostytutki lub ją ułatwia, a następnie czerpie z jej uprawiania korzyści majątkowe, to zachowanie opisane w § 2 art. 204 kk. pochłania zachowanie uprzednie stypizowane w § 1 art. 204 kk.

Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 21 lutego 2003 r., II AKa 586/02, OSA 2003, nr 5, poz. 45

Mimo posłużenia się przez ustawodawcę w art. 253 § 1 kk. liczbą mnogą (ludźmi), to dla bytu przestępstwa tam opisanego wystarczająca jest transakcja, której przedmiotem jest jedna osoba.

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.04.2002 r., V KKN 353/00,
„Prokuratura i Prawo” 2002, nr 11, poz. 4 (wkładka)**

1. W przypadku zgody osoby, która chce za granicą świadczyć usługi seksualne, nie dochodzi do wypełnienia znamion przestępstwa z art. 204 § 4 kk.

2. Znamieniem art. 253 § 1 kk. jest handel ludźmi. Uprawianie handlu ludźmi podlega, zgodnie z tym przepisem, karze bez względu na cel, w jakim się go dokonuje, również wtedy, gdy sprawca działa w zamiarze uprawiania prostytucji przez osoby, które są przedmiotem tego handlu. W ramach przepisu art. 253 § 1 kk. odpowiedzialności karnej ulega więc również zwabienie lub uprowadzenie innej osoby w celu uprawiania prostytucji za granicą, jeśli ta osoba jest przedmiotem uprawiania handlu. Konkludując, jeśli przedmiotem uprawiania handlu jest osoba ludzka, to bez względu na to, jak i w jakim celu stała się przedmiotem transakcji handlowej, sprawca podlega odpowiedzialności karnej z art. 253 § 1 kk.

**Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 kwietnia 2002 r.,
II AKa 330/02, „Prokuratura i Prawo” 2003, nr 4, poz. 19 (wkładka)**

Jednostkowa transakcja sprzedaży człowieka czy nawet ludzi (więcej niż jednej osoby), zgodnie z przeważającymi w judykaturze i doktrynie poglądami [...] nie może być w żadnym wypadku uznana za uprawianie handlu ludźmi w rozumieniu art. 253 § 1 kk.

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r.,
V KKN 109/99, OSNKW 2001, nr 9–10, poz. 79**

Dokonując oceny prawnej zachowania sprawcy, polegającego albo na „nakłanianiu” innej osoby do uprawiania prostytucji (art. 204 § 1 kk.), w tym za granicą, albo na „zwabianiu” jej – a także „uprowadzeniu” – w celu uprawiania prostytucji za granicą (art. 204 § 4 kk.) oraz jednocześnie na dostarczeniu tej osoby za granicę dla celu tego procederu, nie można pomijać kwestii odpowiedzialności przewidzianej w art. 253 § 1 kk., penalizującym handel ludźmi (nawet za ich zgodą).

**Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 8 marca 2001 r.,
II AKa 33/01, KZS 2001, nr 5, poz. 29**

Handel ludźmi (dziećmi) jest obrotem przenoszącym własność człowieka jako przedmiotu (towaru) połączonym z przeznaczeniem go celom sprzecznym z ludzką podmiotowością, szkodliwym dla człowieka. Posłużenie się kryterium przeznaczenia przedmiotu obrotu jest niezbędne, by odróżnić handel od innych działań dotyczących przekazania dziecka, np. w ramach adopcji (także niezgodnej z prawem),

polegającej również na swoistym „obrocie” dzieckiem, który nie liczy się z wolą dziecka, choćby potrafiło ją wyrazić. Gdyby nie ów cel, cel pozytywny i zgodny z interesem dziecka, można by wywodzić, że i tu dokonuje się obrotu człowiekiem jak rzeczą.

Słowa kluczowe: przestępczość zorganizowana, terroryzm

**Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 lipca 2009 r.,
II AKa 150/09, Lex nr 519648**

Istnienie grupy, o której mowa w art. 258 § 1 kk. nie wymaga „specjalnej wewnętrznej struktury”. Niemniej jednak przepis ten jest na tyle jednoznaczny w swej wymowie, że nie pozwala penalizować przynależności do każdej grupy osób połączonych celem popełnienia przestępstwa. Nawet wtedy, gdy role tych osób w popełnieniu przestępstwa, a także sposób podziału osiągniętych z niego korzyści zostały wcześniej określone i zróżnicowane. Nie ulega jakiegokolwiek wątpliwości, że „zorganizowanie” oznacza w języku polskim ułożenie czegoś w pewne formy, podporządkowanie regułom, normom, wprowadzenie do czegoś ładu i organizacji. Karalnym jest zatem udział tylko w takiej grupie przestępczej, której struktura cechuje się wymaganym przez kodeks karny zorganizowaniem. Progiem karalnego zorganizowania grupy przestępczej będzie istnienie między jej członkami chociażby niewysokiego, ale widocznego stopnia powiązań organizacyjnych i hierarchicznych.

**Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 kwietnia 2009 r.,
II AKa 405/08, Lex nr 519653**

1. Sprawstwo kierownicze czerpie swój sens z dokonania czynu przez bezpośredniego wykonawcę, zaś brak owego dokonania musi oznaczać, że nie zostało zrealizowane jedno z przedmiotowych znamion charakteryzujących sprawstwo kierownicze, a więc można mówić co najwyżej o jego usiłowaniu. Wypełnienie znamion czynu zabronionego przez bezpośredniego wykonawcę stanowi konieczny warunek dokonania sprawstwa kierowniczego.

2. Dla przyjęcia, iż sprawca bierze udział w grupie przestępczej o charakterze zbrojnym, nie jest wymagane, by posiadał broń osobiście. Wystarczy bowiem, że inni uczestnicy związku lub grupy działają z bronią, a sprawca ma tego świadomość.

**Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 marca 2009 r.,
II AKa 155/08, KZS 2009, nr 9, poz. 42**

1. Za stwierdzeniem działania oskarżonych w grupie zorganizowanej w celu popełniania przestępstw przemawia jej trwałość, planowanie przestępstw wraz

z zapewnieniem źródeł zaopatrzenia w narkotyki, rozległa sieć osób, które je wprowadzały do obrotu, istnienie lokali przystosowanych do magazynowania, liczenia, dzielenia i porcjowania narkotyków, zabezpieczanie potrzeb grupy (środki finansowe, opieka, pomoc prawna), skoordynowany sposób działania i jednoosobowe kierownictwo. Grupa ta charakteryzowała się niższym stopniem zorganizowania i sformalizowania elementów organizacyjnych, zwłaszcza strukturalnych, a wyższym zorganizowaniem funkcjonalnym. Cechowała się trwałością form działalności oraz wysoką dyscypliną członków. Te cechy odróżniały ją od luźnej grupy popełniającej przestępstwa (szajki przestępczej).

2. Kilkakrotne nabycie narkotyków od członków grupy zorganizowanej, uprawiającej handel narkotykami, nie świadczy jeszcze, że nabywca był uczestnikiem (członkiem) tej grupy.

**Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 listopada 2008 r.,
II AKa 168/08, KZS 2008, nr 12, poz. 35**

Przestępstwo przynależności do zorganizowanej grupy przestępczej jest przestępstwem formalnym. Do wypełnienia jego znamion wystarczające jest samo stwierdzenie tej przynależności, nawet bez konieczności wykazania popełnienia w ramach tej grupy jakichkolwiek czynów zabronionych. Dla odpowiedzialności karnej nie robi różnicy, czy udział w grupie jest czynny czy bierny. Do przypisania przynależności do grupy wystarczające jest stwierdzenie, że sprawca przystąpił do grupy ze świadomością jej celu i form działania, gotowy poddać się panującej w grupie dyscyplinie i brać udział w prowadzonej działalności. Wystarczy pozostawać w strukturze grupy, nawet nie pełniąc funkcji i nie wykonując żadnych zadań, a tylko jakieś czynności pomocnicze. Strona podmiotowa tego przestępstwa obejmuje obie formy umyślności. Wystarczające jest, że sprawca ma świadomość istnienia grupy, akceptuje jej cele i co najmniej godzi się na ich przestępczą realizację. Nie musi znać szczegółów organizacji, osób ją tworzących, mechanizmów funkcjonowania.

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2008 r., IV KK 389/07,
„Prokuratura i Prawo” 2008, nr 11, poz. 10 (wkładka)**

Ustawodawca nie określił minimalnego czasu wymaganego do wypełnienia znamienia „udziału w zorganizowanej grupie”. Grupa taka może powstać dla popełnienia już tylko jednego przestępstwa. Do dokonania czynu z art. 258 § 1 kk. dojdzie także (nawet) wtedy, gdy nie zostanie popełnione przestępstwo, dla którego grupa została zorganizowana. Przestępstwo z art. 258 § 1 kk. jest bowiem przestępstwem tzw. formalnym (bezsukrowym), polegającym tylko na określonym zachowaniu się (braniu udziału w zorganizowanej grupie).

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2003 r., V CKN 432/01,
OSNC 2004, nr 9, poz. 145**

Nie jest aktem terroryzmu dokonana przez nieustalonego sprawcę detonacja ładunku wybuchowego, której celem nie jest wymuszenie określonych zachowań od władz państwowych i społeczeństwa, lecz wyrządzenie szkody w mieniu ubezpieczonego.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2003 r., V KK 193/02, Lex nr 78390

„Zbrojny charakter” zorganizowanej grupy jest nie tylko znamieniem kwalifikującym w § 2 przestępstwa przewidzianego w art. 258 § 1 kk., lecz także elementem, który określa sposób działania grupy. Oznacza to, że w działalności przestępczej owa grupa używa broni lub zakłada jej użycie w przyszłości i w tym celu broń posiada bądź ją gromadzi. Natomiast sytuacje stanowiące eksces ze strony któregoś z członków grupy, gdy bez wiedzy pozostałych uczestników posiada broń, a nawet ją indywidualnie wykorzysta, nie powinny być kwalifikowane jako przestępstwa określone w art. 258 § 2 kk.

Słowo kluczowe: prawa pacjenta, ochrona praw pacjenta

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2008 r., III CSK 16/08,
OSNC 2009, nr 3, poz. 48**

Uprawnienie do przeprowadzenia badań prenatalnych wynika z prawa kobiety w ciąży do informacji o stanie płodu, jego ewentualnych schorzeniach i wadach oraz możliwościach ich leczenia w okresie płodowym (art. 19 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej, Dz.U. Nr 91, poz. 408 ze zm.).

**Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 31 marca 2006 r.,
I ACa 973/05, OSA, 2008, nr 1, poz. 2**

Zabieg medyczny wykonany bez zgody pacjenta jest czynnością bezprawną nawet wówczas, gdy wykonany jest zgodnie z zasadami wiedzy.

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2005 r., III CK 99/05,
OSP 2008, nr 6, poz. 68**

Podstawą zadośćuczynienia z art. 445 § 1 kc. może być naruszenie praw pacjenta, polegające na przeprowadzeniu operacji bez jego zgody, jeżeli negatywne przeżycia związane z samym faktem braku zgody wywołały skutek wyrażający się

w przejściowym chociażby zaburzeniu funkcjonowania organizmu mogącym zostać zakwalifikowanym jako wywołanie rozstroju zdrowia w rozumieniu tego przepisu.

**Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 5 listopada 2004 r.,
I ACa 550/04, OSA 2005, nr 8, poz. 34**

1. Nie może budzić wątpliwości prawo kobiety do swobodnego kształtowania swojego życia osobistego, jak też uprawnienie do planowania rodziny, nie wyłączając przeprowadzenia zabiegu aborcyjnego. Naruszenie powyższych uprawnień należy postrzegać w kategoriach systemu ochrony dóbr osobistych – naruszenia wolności – dobra osobistego, o którym stanowi art. 47 Konstytucji oraz art. 23 kc. Również w kategoriach naruszenia dóbr osobistych należy rozpatrywać uniemożliwienie przeprowadzenia badań, które zadecydowałyby o powstaniu prawnej możliwości uwzględnienia żądania przerwania ciąży.

2. W sytuacji, gdy jako źródło powstania szkody był wskazywany fakt urodzenia niepełnosprawnego dziecka i skoro nie można było tego uniknąć przy działaniu w ramach obowiązującego porządku prawnego, to nie można przyjąć istnienia związku przyczynowego między szkodą a działaniem pozwanego szpitala.

Słowo kluczowe: odpowiedzialność Skarbu Państwa

**Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., III CZP 139/08,
OSNC 2009, nr 11, poz. 144**

Skarb Państwa odpowiada za szkodę wyrządzoną niewydaniem aktu normatywnego, którego obowiązek wydania powstał po wejściu w życie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2008 r.,
V CSK 271/08, Lex nr 488965**

Skoro powód wywodzi roszczenie odszkodowawcze ze zdarzeń powstałych przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, roszczenie to należy oceniać przez pryzmat art. 417 § 1 kc. w brzmieniu sprzed dnia 1 września 2004 r., rozumianego w ten sposób, że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności.

**Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 12 października 2006 r.,
I ACa 838/06, Lex nr 269613**

Kodeks cywilny przewiduje szczególną odpowiedzialność Skarbu Państwa jedynie w odniesieniu do działań publicznoprawnych, wymienionych w art. 417–4172. W pozostałych przypadkach, określanych jako sfera dominium, Skarb Państwa odpowiada na takich samych zasadach jak inne osoby fizyczne i prawne. Zasady równości wobec prawa oraz równorzędnego usytuowania osób fizycznych i prawnych w ramach stosunku cywilnoprawnego, wynikające z istoty tego stosunku, nie pozwalają na przyjęcie, że odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną zachowaniem, pozbawionym charakteru wykonywania władzy publicznej, zachodzi bez względu na możliwość przypisania winy konkretnej osobie, za którą Skarb Państwa odpowiada.

Słowa kluczowe: nowoczesne technologie, podpis elektroniczny

**Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku
z dnia 21 listopada 2007 r., II SAB/Gd 25/07, Lex nr 338685**

Wniosek o udostępnienie informacji publicznej wniesiony w formie dokumentu elektronicznego wszczyna postępowanie w sprawie, mimo że nie został on opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym. Aczkolwiek art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.) stanowi, że przepisy kpa. stosuje się do decyzji, o których mowa w ust. 1 tego artykułu, jednakże wydaje się celowe odwołanie do art. 63 § 3a kpa. dla ustalenia warunków formalnych składanego drogą elektroniczną wniosku o udzielenie informacji publicznej. Brak właściwego podpisu nie powoduje bezskuteczności wniosku, a jedynie stanowi jego brak formalny, podlegający uzupełnieniu na żądanie organu.

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2006 r., SNO 68/06,
Lex nr 471775**

Korzystanie z nowoczesnych urządzeń technicznych, zwłaszcza komputerów, skanerów i drukarek powinno odbywać się według reguł zabezpieczających przed utworzeniem więcej niż jednej wersji wyroku przeznaczonej do druku oraz umożliwiającej kontrolę tworzenia, kopiowania, przekształcania i drukowania zawierających ten dokument. Przy niskim poziomie zabezpieczeń elektronicznych postaci orzeczeń wydaje się uzasadnione zalecanie własnoręcznego sporządzania części rozstrzygającej (tenoru) wyroku.

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2003 r., I CKN 384/01,
Lex nr 358821**

Złożenie oświadczenia woli wyrażonego w postaci elektronicznej – w rozumieniu art. 61 § 2 kc. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 49, poz. 408) – polega na tym, że oświadczenie jest prawidłowo wprowadzone do urządzenia elektronicznego (komputera) nadawcy, i przekazane przez Internet – za pomocą narzędzi programowych umożliwiających indywidualne wysyłanie i odbieranie danych na odległość – trafia ono do operatora usług telekomunikacyjnych (serwera dostawcy usług internetowych) i od razu jest dostępne dla adresata oświadczenia – posiadacza tzw. elektronicznej skrzynki pocztowej. W związku z powyższym złożenie oświadczenia woli za pomocą telefaksu nie może być zakwalifikowane jako świadczenie złożone w postaci elektronicznej.

**Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2003 r.,
V CZ 127/03, OSNC 2005, nr 1, poz. 12**

Głosa A. Koniewicz OSP 2005, nr 6, poz. 76

Oświadczenie woli w postaci elektronicznej dokonywane *on line* zostaje złożone z chwilą jego przejścia do systemu informatycznego prowadzonego i kontrolowanego przez odbiorcę, to jest w momencie przyjęcia oświadczenia przez serwer odbiorcy i zarejestrowania na nim odpowiednich danych.

Słowa kluczowe: związki partnerskie, konkubinat

**Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2008 r.,
P 18/06, OTK–A 2008, nr 5, poz. 83**

Z uzasadnienia:

Biorąc pod uwagę, że alimenty są najczęściej zasądzone w sytuacji urodzenia się dziecka w rezultacie związku nieformalnego (i niekoniecznie trwałego) albo rozpadu więzi małżeńskiej (rozvodu lub separacji), należy uznać, że zaliczka alimentacyjna będzie wypłacana głównie osobom samotnie wychowującym dzieci. Nie znaczy to jednak, że status rodziny niepełnej, ani tym bardziej – złożenie wniosku o rozwód lub separację – powinny zostać uznane za warunek *sine qua non* otrzymania świadczenia. Byłoby to jaskrawo niesprawiedliwe zwłaszcza w wypadku rodzin rekonstruowanych (a więc formalnie rzecz biorąc pełnych), funkcjonujących w oparciu o nową więź między rodzicem dziecka i osobą dla dziecka obcą. Dziecko wychowujące się w takiej rodzinie na skutek zmiany stanu cywilnego przez jego rodzica (zawarcia małżeństwa) lub podjętych decyzji życiowych (konkubina-

tu i wspólnych dzieci z tego związku) traciłoby status osoby wychowywanej przez samotnego rodzica i byłoby pozbawione zaliczki z przyczyn od niego niezależnych, warunkowanych w dużej mierze wolą i decyzjami życiowymi osób dla niego obcych (nowego męża lub konkubenta matki, nowej żony lub konkubiny ojca). Tym samym świadczenie to, zamiast opierać się na stosunku alimentacyjnym między osobą uprawnioną (dzieckiem) i dłużnikiem alimentacyjnym, byłoby uzależnione od stosunków prawnych lub faktycznych między zupełnie innymi osobami: drugim z rodziców, który je wychowuje i nie ma sądownie zasądzonych alimentów i jego nowym partnerem życiowym

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 9 stycznia 2008 r., I OSK 430/07, Lex nr 469688

Konkubent matki dziecka, który nie jest jednocześnie ojcem tego dziecka, nie ma wobec niego obowiązków wynikających z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, a zatem nie ma obowiązku alimentacyjnego.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 lutego 2007 r., I ACa 590/06, OSAB 2007, nr 1, poz. 10

1. Pod pojęciem konkubinatu należy rozumieć stabilną, faktyczną wspólnotę osobisto–majątkową dwojga osób. Bez znaczenia we wspomnianym aspekcie jest płeć.

2. Nie ma podstaw do stosowania odmiennych zasad przy rozliczaniu konkubinatu homoseksualnego niż te, które mają zastosowanie odnośnie konkubinatu heteroseksualnego.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2007 r., IV CSK 301/07, OSNC 2009, nr 2, poz. 29

Rozliczenie majątkowe po ustaniu faktycznego związku osobisto–majątkowego osób tej samej płci następuje na podstawie przepisów kodeksu cywilnego odpowiednich do treści stosunków ukształtowanych w danym związku.

Z uzasadnienia:

Wobec braku prawnej regulacji pozamałżeńskiej wspólnoty osobisto–majątkowej, w orzecznictwie i piśmiennictwie zostały wypracowane pewne sposoby ujmowania i traktowania takiej wspólnoty, określanej mianem konkubinatu. Do kryteriów konkubinatu zalicza się z reguły brak formalnej podstawy pożycia partnerów oraz ograniczeń zakończenia związku, jego stabilność, istnienie osobisto–majątkowej wspólnoty życiowej oraz odmienność płci partnerów. Wypracowane w doktry-

nie i orzecznictwie pojęcie konkubinatu traktuje odmiennie płci konkubentów jako jedną z jego cech istotnych.

Przeciw objęciu pojęciem konkubinatu wspólnot osób tej samej płci, zorganizowanych na wzór związków heteroseksualnych, przemawia ugruntowana tradycja, także językowa. Jak trafnie podkreśla się w doktrynie, argumentem przeciwnym jest również ujmowanie cech wspólnot konkubenckich w nawiązaniu do modelu wspólnot małżeńskich, a więc dotyczących wyłącznie związków osób różnej płci.

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2000 r., IV CKN 32/00,
OSNC 2000, nr 12, poz. 222**

Do rozliczeń majątkowych pomiędzy osobami pozostającymi w trwałym związku faktycznym (konkubinacie) mogą mieć zastosowanie przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Słowa kluczowe: kod genetyczny, badania DNA

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2005 r.,
V CK 244/05, Lex nr 398447**

1. Umowa, której przedmiotem jest wytypowanie dawcy szpiku kostnego i dokonanie niezbędnych badań oraz pobranie szpiku, jest umową o świadczenie usług, która nie jest uregulowana innymi przepisami i do której z mocy art. 750 kc. należy stosować przepisy dotyczące zlecenia (art. 734 i nast. kc.).

2. Określenie „rzeczywiście poniesione”, znajdujące się w art. 18 ust. 2 ustawy z 1995 r. o pobieraniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów, oznacza że nie chodzi tu o opłaty zryczałtowane, ale o koszty udokumentowane co do wysokości i rzeczywiście wydatkowane.

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1998 r., I CKN 412/97,
Lex nr 78429**

Wprawdzie Kodeks postępowania cywilnego nie ustanawia hierarchii dowodów (art. 244–309 kpc.), ponieważ żaden dowód nie wiąże sądu i podlega swobodnej ocenie sędziowskiej (art. 233 § 1 kpc.), jednakże dowód przyrodniczy z badania kodu genetycznego DNA (art. 309 kpc.), którego wyniki wykluczają ojcostwo domniemanego ojca, ma szczególny walor dowodowy w sprawach o ustalenie pochodzenia dziecka i zwykle dowód ten uważać należy za bardziej pewny od dowodów osobowych (zeznań świadków, zeznań stron).

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1996 r., I CKU 27/96,
Lex nr 50561**

Dowód z zakończonych wynikiem pozytywnym badań kodu genetycznego posiada pełną wartość poznawczą i dowodową wtedy, gdy badania przeprowadziła pracownia działająca w ramach katedry naukowej albo legitymująca się atestem.

**Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 1994 r., II CRN 176/93,
OSNC 1994, nr 10, poz. 197**

Glosy: J. Wójcikiewicz, „Palestra” 1995, nr 3–4, s. 269

K. Płończyk, A. Sowa, „Prokuratura i Prawo” 1995 nr 7–8, s. 93

Wdrożenie do praktyki sądowej w sprawach o ustalenie ojcostwa, w miarę rozwoju nauk biologicznych, środków dowodowych o charakterze przyrodniczym (badanie kodu genetycznego DNA), nie może prowadzić do naruszenia zasad procesowych przez ograniczenie zakresu postępowania dowodowego i sędziowskiej oceny dowodów. Rozstrzygające znaczenie nowego środka dowodowego nie zwalnia sądu od obowiązku oceny całokształtu materiału dowodowego w ramach art. 233 § 1 kpc.

Opracowała Justyna Matys